

กลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับ
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
**Strategies for Teacher Development in Learning Management
for Small-sized Primary Schools**

วิไลพร ศรีจันทร์หล้า¹ และ ถวิล ลดาวัลย์²

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Wilaiporn Srijanla¹ and Tawil ladawan²

North Eastern University, Thailand

Corresponding Author; Email: toy-wi@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และ 3) พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้วิธีผสมผสาน (Mixed Method Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารและครู โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจำนวน 678 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index : IOC) และค่าดัชนี PNI_{Modified}

* ได้รับบทความ: 2 ตุลาคม 2562; แก้ไขบทความ: 25 ธันวาคม 2562; ตอรับตีพิมพ์: 26 ธันวาคม 2562
Received: October 2, 2019; Revised: December 25, 2019; Accepted: December 26, 2019

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การวัดและประเมินผล 3) การพัฒนาหลักสูตร และ 4) การจัดสภาพแวดล้อม

2. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพปัจจุบันปฏิบัติในระดับปานกลางทุกข้อ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

3. การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 27 มาตรการและ 33 ตัวชี้วัด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มี 4 มาตรการ 9 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 2 การวัดผลและประเมินผล มี 4 มาตรการ 4 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 3 การปรับกระบวนการเรียนรู้ มี 10 มาตรการ 10 ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาหลักสูตร มี 9 มาตรการ 10 ตัวชี้วัด

คำสำคัญ: การพัฒนาครู; การจัดการเรียนรู้; โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the teacher development components in learning management for small-sized primary schools 2) study current conditions and desirable conditions of teacher development in learning management for small-sized primary schools and 3) develop teacher development strategies for learning management of small-sized primary schools The research was mixed-method approach. The sample group was a small-sized primary schools in the Northeastern region. Data informants were school administrators and teachers with total number of 678 by using multi-stage sampling. The instruments used in this research were questionnaires with validity of 0.91, standard deviation (S.D.), Item-Objective Congruence Index:(IOC) and PNIModified .

The research found that :

1. The components of teacher development in learning management for small-sized primary schools comprised 4 components, namely : 1) learning

activity management 2) measurement and evaluation 3) curriculum development and 4) environment management

2. The current state of teacher development in learning management for small-sized primary schools, in all, was at mid-level. While considering each aspect, it was found that current conditions of all aspects were of moderate practices. As for the desirable conditions of teacher development in learning management for small-sized primary schools, in all, at a high level. While considering each item, it was found that all desirable conditions were at high level.

3. Development of teacher development strategies in learning management for small-sized primary schools consisted of 4 strategies with 27 measures and 33 indicators. Strategy 1: creating learning atmosphere with 4 measures and 9 indicators. Strategy 2: Measurement and evaluation with 4 measures, and 4 indicators. Strategy 3 : Learning process adjustment with 10 measures and 10 indicators, and Strategy 4 : Curriculum development with 9 measures and 10 indicators.

Keywords: Teacher Development; Learning Management;
Small-sized Primary School

บทนำ

“การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมสะดวก รวดเร็วได้ผลที่แน่นอนรวดเร็ว” พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับความหมายของการศึกษา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2520 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาขึ้นใหม่เพื่อนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ทั้งนี้ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยัง

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรงการกระจายอำนาจทางการบริหาร การศึกษาเป็นการกระจายภารกิจ อำนาจหน้าที่รับผิดชอบและการตัดสินใจในการ บริหารงานจากระดับกระทรวงไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติที่ จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพภายในปี 2561 และได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ให้ใช้ใน โรงเรียนทั่วประเทศตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนามีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและพัฒนาได้อย่างเหมาะสมไปพร้อมกับเป้าหมายของ อาเซียน (ASEAN) ภายในปี 2561 จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 พบว่าการพัฒนาผู้เรียนยังไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สภาพปัญหาของประเทศด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-NET ต่ำใน 5 วิชาหลัก

ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้นำนโยบายการปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษที่สองไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดกับผู้เรียนแต่กลับพบว่า โรงเรียนจำนวนมากยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างน่าพึงพอใจซึ่งในจำนวนนี้ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน ซึ่งมีจำนวนประมาณครึ่งหนึ่งของ จำนวนโรงเรียนทั้งหมดและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีโดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน การกิจเร่งด่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคือการส่งเสริมระบบ การศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิผลโดยส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กพัฒนา คุณภาพของนักเรียนให้ได้ตามมาตรฐานของหลักสูตรและมีประสิทธิผล Office of the Basic Education Commission (2014)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษาการดำเนินงานปฏิรูป การศึกษาตลอดระยะเวลาเกือบสองทศวรรษ พบประเด็นปัญหาที่สำคัญในการขับเคลื่อนการ ปฏิรูปการศึกษา คือ “คุณภาพและโอกาส” ของผู้เรียนสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของ คุณภาพและโอกาสของผู้เรียน คือ “โรงเรียนขนาดเล็ก” ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีแนวโน้มทวีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุกปีอย่างต่อเนื่องจากข้อมูลของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 มีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด จำนวนมากถึง 15,577 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 50.55 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 30,816 โรงเรียน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2560) ซึ่งปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐาน ได้จัดกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย 1) โรงเรียนที่มีความต้องการจำเป็นคงอยู่ 2) โรงเรียนที่มีการควบรวมโรงเรียน และ 3) โรงเรียนที่มีการบริหารโดยชุมชนมีส่วนร่วมโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ ทำให้เกิดปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะต้นทุนในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ รัฐบาลต้องใช้งบประมาณจำนวนที่มากกว่า หรือจ่ายแพงกว่าในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ประสิทธิภาพการสอนลดลง เนื่องจากขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการศึกษา รวมถึงปัญหาโรงเรียนไม่มีผู้บริหาร ขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน ซึ่งครูและผู้บริหารมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้ (Office of the Basic Education Commission (2018))

นอกจากนั้น ยังพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาอีกหลายประการเช่นขาดแคลนครูและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนครูไม่ครบชั้นเรียนงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคประกอบกับครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนอยู่ในเขตชนบทห่างไกลไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้กับบุตรหลานของตนได้ซึ่งปัญหาต่างๆเหล่านี้ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาต่อนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพด้วยเหตุผลอัตราการเกิดของประชากรในประเทศลดลงส่งผลให้จำนวนประชากรในวัยประถมศึกษาลดลงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน นับวันจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ Thaksin Sitthisak (2012) ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กถือเป็นปัญหาที่ท้าทายในปัจจุบัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กทุกคนจะต้องใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เราจึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสถานศึกษาที่จะประสบความสำเร็จมักจะมีผู้บริหารที่มีความสามารถเพราะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้อำนวยการควบคุมความเป็นผู้นำเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนและเป็นผู้นำนวัตกรรมมาสู่สถานศึกษาและเป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้า Werayut Chatakarn (2008) ดังนั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จำเป็นทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้มีอิทธิพลโดยตรงต่อครู และประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ Kanokon Somprat (2015) องค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพในการ

บริหารจัดการศึกษา ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการพัฒนาคุณภาพครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์ (Strategy)

ดังนั้นการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติเป็นมาตรการที่เป็นรูปธรรมในการเปลี่ยนแปลงเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อผลสัมฤทธิ์ตามที่วางไว้ Thira Runcharoen (2012) หรือที่เรียกว่าประสิทธิผลดังนั้นครูซึ่งเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด หน้าที่ครูที่สำคัญ คือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ อบรม สั่งสอนผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามให้เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข คุณภาพของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (Office of the Education Council (2012)

การส่งเสริมและการพัฒนาครูต้องมุ่งที่ตัวครูเป็นสำคัญ ครูดีย่อมช่วยให้สังคมดีขึ้น ฉะนั้นการปฏิรูปการศึกษาต้องปฏิรูประบบที่ส่งเสริมครูในฐานะที่พร้อมจะรับใช้สังคมเป็นเบื้องต้น ครูจึงมีบทบาทและความสำคัญยิ่งในฐานะผู้ให้การศึกษาของชาติ ครูคือผู้กำหนดอนาคตของคนในชาติ ชาติใดก็ตามที่ได้ครูเป็นครูมีความรู้ เป็นคนเก่ง เป็นคนเสียสละ ตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ของนักเรียน ชาตินั้นจะได้พลเมืองที่เก่งและฉลาด มีศักยภาพ และมีความสามารถที่จะแข่งขันกับทุกประเทศในโลกได้และคุณภาพของการศึกษานั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคุณภาพครู หากครูมีคุณภาพดี การศึกษาของเยาวชนก็ย่อมดีด้วย ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อประสิทธิผลของนักเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก Chetnipit Sujirakun, et al. (2013 : 98-109)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์ของการวิจัยนี้ไปใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในการกำหนดนโยบาย นำสู่การวางแผน เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนรวมทั้งการเพิ่มประสิทธิผลให้กับโรงเรียนขนาดเล็กต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้องค์ประกอบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์องค์ประกอบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ระยะที่ 3 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การวัดและประเมินผล 3) การพัฒนาหลักสูตร และ 4) การจัดสภาพแวดล้อม

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

2.1 สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสภาพปัจจุบันปฏิบัติในระดับปานกลางทุกข้อโดยเรียงข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการพัฒนาหลักสูตร และ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

2.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ทุกข้อโดยเรียงข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีประเด็นน่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. องค์ประกอบกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ มี 4

ด้านคือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การวัดและประเมินผล 3) การพัฒนาด้านหลักสูตร และ 4) การจัดสภาพแวดล้อม แสดงให้เห็นว่า หากสถานศึกษาใดมีการดำเนินการตาม องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้แล้วจะสามารถทำให้สถานศึกษานั้นๆ สามารถพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้เพื่อประสิทธิผลของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งองค์ประกอบการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้เหล่านี้เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tassaphon Pumsida (2016) ในการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่พบว่า การบริหารบุคคลด้านการสร้างเสริมประสิทธิภาพของบุคลากรเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทั่วไปด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอก โรงเรียน ครูมีความสามัคคี มีความตระหนักในหน้าที่ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ การมีความร่วมมือกันระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครอง มีผลงานเป็นที่ ประจักษ์ผู้ปกครองและชุมชนยอมรับ และมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน นักเรียนได้รับการ พัฒนารบรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน และมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี และ ยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Thawatchai Tanguthairuang, et al. (2015 : 1-20) ได้ศึกษารูปแบบ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า การมีส่วนร่วมของ ชุมชนมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพล ทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนผ่านปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและการเป็นโรงเรียน แห่งการเรียนรู้ ดังนั้นเพื่อยกระดับประสิทธิผลโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของชุมชนและการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้เป็นสำคัญ และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Kruna Phumali (2014 : 158-172) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงใต้ พบว่าการมีส่วนร่วมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ต่างส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูในการจัดการ เรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูในการจัดการ เรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีสภาพปัจจุบันมีระดับการ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านซึ่งมีการปฏิบัติเรียงระดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การ วัดและประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อม การพัฒนาด้านหลักสูตรและ การจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในรับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับระดับความประสงค์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาด้านหลักสูตร ตามลำดับ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ เมทริกซ์ (Matrix Analysis) ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยพิจารณาจุดตัดที่ 3.50 (จากระบบ 5 ระดับ) ผลการวิเคราะห์ทำให้ทราบว่าทั้ง 4 ด้านอยู่ในผลงานไม่ดีต้องปรับปรุง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tassaphon Pumsida (2016) ที่มีผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำเสนอกกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้านจึงต้องนำเสนอกกลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และ Phiphat Phuphiyo (2013) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อการพัฒนาแบบก้าวกระโดด สภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้านจึงต้องนำเสนอกกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อการพัฒนาแบบก้าวกระโดด ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ซึ่งจัดลำดับความต้องการจำเป็น คือ การจัดสภาพแวดล้อม การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาด้านหลักสูตร ตามลำดับ ไปสู่การยกร่างกลยุทธ์เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำกลยุทธ์ไปใช้

1.1 กลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สร้างขึ้นจากข้อมูลผลการวิเคราะห์โรงเรียน กลยุทธ์ที่ได้จึงมุ่งเน้นที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาภายใต้บริบทของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเท่านั้น ดังนั้นโรงเรียนขนาดอื่นที่จะนำกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อประสิทธิผลของนักเรียนไปใช้ ควรมีการปรับใช้ตามบริบทของแต่ละขนาดของโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อประสิทธิผลของนักเรียนในโรงเรียน

1.2 กลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีองค์ประกอบที่เป็นประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการ

เรียนรู้เพื่อประสิทธิผลของนักเรียน มี 5 ด้าน ก่อนที่จะนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ในโรงเรียน จำเป็นต้องศึกษา เป้าประสงค์ มาตรการ และตัวชี้วัดความสำเร็จของแต่ละกลยุทธ์อย่างละเอียดเพื่อให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

1.3 การนำกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อประสิทธิผลของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ต้องสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับบุคลากรในโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญที่จะต้องขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อประสิทธิผลของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการนำกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อประสิทธิผลของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ และศึกษาว่ากลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อประสิทธิผลของนักเรียนจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพครู และนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมากน้อยเพียงใด

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อประสิทธิผลของนักเรียนในโรงเรียนในขนาดอื่นที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางการศึกษาโดยภาพรวม

2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำกลยุทธ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อประสิทธิผลของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กไปใช้

References

- Chetnipit Sujirakun, et al. (2013). Factors affecting the quality of work life of teachers Under Office of Primary Education Area in the Northeast. *Educational Administration Journal Srinakharinwirot University*, 11(20), 98-109.
- Kanokon Somprat. (2015). *Leadership and learning leadership for school Principals*. (2nd ed.). Khonkaen : Printing factory Nana Witthaya.
- Kruna phum ali, et al. (2014). Administration affecting the effectiveness of small schools in the eastern region. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University under Royal Patronage*, 8(1), 158-172.
- Office of the Education Council. (2012). *Report of research and development of teacher development model and school administrators using school as a base in small schools Phase 1*. Bangkok: Prikwarn Graphic.

- Office of the Basic Education Commission. (2014). Operation model Small school management. *Online*. Retrieved July 31, 2018. from : [plan.lpg3.go.th/.../ Operation model Small school management33.docx](http://plan.lpg3.go.th/.../Operation%20model%20Small%20school%20management33.docx).
- Office of the Basic Education Commission. (2018). Information System for Educational Administration. *Online*. Retrieved July 21, 2018 from : <https://www.obec.go.th/>
- Phiphat Phuphiyo. (2013). *Small school management strategies for leapfrog development*. Faculty of Education: Chulalongkorn University.
- Tassaphon Pumsida, et al. (2016). *Presentation of small schooladministration strategies To upgrade Quality of education*. Doctor of Philosophy Thesis Faculty of Management Studies Chulalongkorn University.
- Thaksin Sitthisak. (2012) . Systemic factors and effective educational management guideline of small schools Under Office of the Basic Education Commission. Bachelor of Education, Doctor of Philosophy Faculty of Education Kasetsart University.
- Thawatchai Tanguthairuang, *et al.* (2015). Causal relationship model of school effectiveness Small primary school Under the Office of the Basic Education Commission in the Central Region Of Thailand. *Suan Dusit Rajabhat University Research*, 10(3), 1-20.
- Thira Runcharoen. (2012) . Learning Personnel Development Strategy. Bangkok : Publisher Kkhawfang.
- Werayut Chatakarn. (2008) . *Administrative techniques for professional education administrators*. Bangkok Chulalongkorn University Press.